

2. Додаток до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1243 від 31.10.2011 р. «Про основні орієнтири виховання учнів 1 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України».
3. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навчальний посібник / Карпенчук С.Г. – К.: Вища школа, 2005. – 343 с.
4. Оржеховська В.М. Духовність – це здоров'я молодого покоління: Навч.-метод. посібник. /Оржеховська В.М., Тарасова Т.В. – Вид. 2-е, доп. – Тернопіль, 2005. – 216 с.
5. Журба К.О. Виховання духовної культури у підлітків: Методичні рекомендації / Журба К.О. – К.: ТОВ «Інфодрук» 2004. – 114 с.

**ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА НАВЧАЛЬНОМУ ПУНКТІ
З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ
ПІДГОТОВЦІ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ
ПІДРОЗДІЛІВ І ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

Головач Л.В.
(Полтава, Україна)

Самостійна робота є однією з основних форм навчання у професійно-технічних закладах освіти системи Державної служби надзвичайних ситуацій України, під час якої слухачі набувають здатність до самостійного пошуку інформації, уміння працювати з рекомендованими джерелами, поглиблено вивчати й опрацьовувати навчальний матеріал. З урахуванням методологічних настанов щодо комп'ютеризації та інформатизації освітнього процесу у професійно-технічному закладі Державної служби надзвичайних ситуацій України [2], особливої актуальності набуває проблема технологізації, активізації самоосвітньої підготовки тих, хто навчається, що зумовлює актуальність пропонованої розвідки, її теоретичне і практичне значення.

Мета публікації полягає в обґрунтуванні особливостей впровадження дистанційних технологій навчання у процесі організації самоосвітньої підготовки робітничих кадрів пожежно-рятувальних підрозділів і фахівців цивільної безпеки на навчальному пункті.

Звернення до дистанційних технологій під час самостійної роботи робітничих кадрів пожежно-рятувальних підрозділів і фахівців цивільної безпеки дозволяє реалізувати одну з головних умов інтерактивного навчання - мобільність, відкритість, гнучкість налагодження міжособистісної взаємодії та комунікації. Ті, хто навчається, отримують можливість висловити власні погляди на порушену проблему, обмінятися думками, ознайомитись з альтернативними позиціями і підходами до розв'язання проблеми за прийнятним режимом і за сприятливих для навчання умов. В результаті змінюється акцент в управлінні самостійною роботою. Категорія слухачів навчального пункту стає активними суб'єктами власної пізнавальної діяльності та експертами своїх колег, вони отримують можливість вибору стратегії навчання, несуть особисту відповідальність за ухвалені рішення. Як наслідок, у них відпрацьовуються вміння чітко формулювати цілі самостійної роботи, конкретизувати їх у завданнях, структурувати власну пізнавальну діяльність; поглиблюється досвід самоорганізації та самоконтролю.

За визначенням сучасних дослідників, електронна співпраця (англ. e-collaboration) становить собою комплекс заходів, спрямованих на підтримку взаємодії між комунікантами в електронному вигляді за допомогою мережі Інтернет, які працюють над розв'язанням спільних завдань [3, с. 94]. До основних складових, які визначають електронну співпрацю, відносять спільні завдання, визначені ролі для кожного учасника, технології і сервіси електронної співпраці, компетентності, якими володіють особи, що залучаються до співпраці, фізичне (матеріальне), соціальне навколишнє середовище, що оточує залучених осіб [3, с. 97].

Значущість електронної комунікації для розвитку професійної компетентності у процесі самоосвіти пояснюється тим, що за її допомогою до спільного виконання завдань можуть залучатися робітничі кадри пожежно-рятувальних підрозділів і фахівці цивільної безпеки з різних районів, або і регіонів. Це дозволяє значно розширити освітні можливості тих, хто бере участь в опрацюванні навчальних матеріалів, активізує їх навчально-пізнавальну діяльність, сприяє налагодженню кооперації та міжособистісної взаємодії у процесі виконання творчих завдань, забезпечує раціональну організацію навчання, оптимальні умови для розвитку професійної компетентності.

В освітній діяльності навчального пункту у процесі самостійної роботи з використанням дистанційних технологій навчання слухачам пропонується виконати завдання, спрямовані на пошук та аналіз інформації, визначення сутності проблеми (пошук та представлення інформації у мережі Інтернет, оформлення посилань на інформаційні ресурси, оцінювання ресурсів Інтернет, аналіз та оцінювання проблеми, обговорення проблеми, постановка евристичних запитань та інші); завдання, пов'язані з вибором способу діяльності у різноманітних ситуаціях (аналіз і оцінювання проблемної ситуації, обговорення у мережі або через електронну пошту можливих варіантів вирішення проблеми, онлайн-дискусії за порушеною проблемою тощо); завдання, які забезпечують розвиток творчих здібностей (написання есе за порушеною проблемою; розробка web-сторінок і web-квестів, написання сценарію заочної екскурсії, створення мультимедійної презентації).

Ефективним системним способом обговорення проблемної ситуації у мережі є онлайн-дискусія, яка відрізняється від свого традиційного аналога вищим рівнем динамізму, масштабністю охоплення основних учасників, відкритістю, відтворюваністю та ін. Відокремлені ознаки онлайн-дискусії мають яскраво виражене розвивальне спрямування, забезпечують формування у слухачів таких важливих особистісних якостей, як комунікабельність, розкутість, впевненість у собі, легкість виникнення творчого задуму, здатність до співпраці та кооперації тощо.

Технологічна карта проведення онлайн-дискусії передбачає дотримання таких основних етапів:

1. Планування онлайн-дискусії. На цьому етапі визначаються проблемні питання для дискусійного обговорення, окреслюються позиції і сторони, представники яких братимуть участь у дискусії, обирається технічна платформа для її організації. На обраній технічній платформі розміщуються реквізити майбутньої онлайн-дискусії: тема, мета, орієнтовний перелік питань, час, регламент. Крім цього здійснюється розсилка електронних запрошень із посиланням на відповідну електронну адресу, формулюються пропозиції розмістити на електронній дошці власні відпрацьовані матеріали.

2. Організація та проведення онлайн-дискусії.

3. Підсумковий етап.

Онлайн-захід розпочинається колективним обговоренням загальних правил ведення дискусії, попередньо розміщених для ознайомлення на сайті.

Таким чином сформулювали такі правила ведення онлайн-дискусії:

1. Кожен учасник онлайн-дискусії повинен демонструвати повагу до інших учасників, витримку, терпіння, ввічливість і тактовність, строго дотримуватись встановленого регламенту.

2. Онлайн-спілкування вимагає динамізму, лаконічності, точності та конкретики у висловлюваннях, знання правил і норм сучасної літературної мови.

3. Онлайн-дискусія передбачає конструктивний діалог, критику ідей, а не їхніх носіїв.

4. Онлайн-дискусії не властивий дидактизм, категоричність позицій і суджень.

5. Онлайн-дискусія ґрунтується на толерантному, відкритому, доброзичливому спілкуванні, спрямованому на обміні думками та визначенні різноманітних позицій.

Під час онлайн-дискусії у слухачів навчального пункту поглиблюються вміння цілісно осмислювати проблему, аналізувати причини виникнення, прогнозувати можливі

варіанти її вирішення, удосконалюються навички колективного обговорення дискусійних питань, поглиблюються досвід злагоджено діяти разом із колегами та підлеглими задля досягнення спільної мети.

Для відображення результатів самостійної роботи, узагальнення індивідуальних досягнень у дослідницькій діяльності слухачі навчального пункту отримують завдання створити персональну папку «Портфоліо» для архівування напрацьованих матеріалів, їх подальшого збереження та використання у процесі освітньо-професійної діяльності.

Таким чином, впровадження дистанційних технологій навчання у процесі самоосвітньої підготовки робітничих кадрів пожежно-рятувальних підрозділів і фахівців цивільної безпеки сприяє підвищенню рівня продуктивності навчально-пізнавальної діяльності слухачів, поглибленню їхньої комунікативної компетентності, закладає міцне підґрунтя для інтеграції освітньо-професійної і науково-дослідницької діяльності.

Список використаних джерел:

1. Вітченко А.О. Технології навчання у вищій військовій школі : теорія і практика : навч.-метод. посіб. / Вітченко А.О., Осьодло В.І., Салкуцян С.М.; [за заг. ред. професора В.М. Телелима]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняховського, 2016. – 250 с.
2. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25. 06. 2013 р. № 344/2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
3. Морзе Н.В. Вебінари як засіб підвищення кваліфікації викладачів / Н.В. Морзе, А.Б. Кочарян // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2014. – Том 42. – №2. – С. 118–130.
4. Морзе Н.В. Е-портфоліо як інструмент відкритості та прозорості освітньої діяльності сучасного університету / Н.В. Морзе, Л.О. Варченко-Троценко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – Том 52. – №2. – С. 62–80.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ РОБОЧИЙ ЗОШИТ З КУРСУ «ГЕНЕТИКА З ОСНОВАМИ СЕЛЕКЦІЇ» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Гомля Л.М.

(Полтава, Україна)

Реалізація підготовки кваліфікованого фахівця за відповідною спеціальністю у закладах вищої освіти взагалі, і вищої педагогічної освіти, зокрема, можлива лише за умов особливої організації освітнього процесу в умовах карантину та дистанційного навчання. Особливість базується на принциповій відмінності навчання у вищій школі від навчання у середній школі: у середній школі вчать, а у вищій школі – вчаться. Особистий досвід викладацької роботи у закладах вищої освіти показує, що ефективним дидактичним засобом методичного забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти є робочі зошити для лабораторних та практичних занять [3, с. 93].

Курс «Генетики з основами селекції» є обов'язковою складовою загального плану професійної підготовки студентів педагогічних університетів, що навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів за напрямом 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Метою курсу є сформулювати у студентів знань, умінь та навичок теоретико-практичного осмислення клітини як структурної, функціональної і генетичної одиниці життя та основних властивостей організмів – спадковості, успадкування і мінливості.

Зміст розробленого нами робочого зошита структуровано відповідно до тематичного плану лабораторних занять з даної навчальної дисципліни. За спрямованістю своїх дидактичних функцій цей робочий зошит належить до змішаного типу, тобто забезпечує вивчення нового навчального матеріалу і містить завдання й тести для педагогічного контролю та самостійної роботи [2, с. 552]. Методична розробка кожного лабораторного